

ח' בטבת התשפ"ד

20 בדצמבר 2023

לכבוד

יו"ר מועצת תאגיד השידור הציבורי הישראלי – מר גיל עומר

חברי מועצת תאגיד השידור הציבורי הישראלי

הנדון: אי קיום הוראות חוק השידור הציבורי הישראלי

שלום רב,

מתוקף סמכותי לפי סעיף 91 לחוק השידור הציבורי הישראלי (להלן: "החוק"), הריני לפנות אליכם כדלקמן:

1. בשבועות האחרונים הגיעו אליי עדויות להתנהלות ערוץ "מכאן" – ערוץ הטלוויזיה בערבית של התאגיד, המעידות על דיווחים עיתונאים לקויים, השמעת האשמות לא מבוססות בנוגע לחימת כוחותינו, "הלבנת" מעשי טרור ועוד. חוששני שהאירועים שאתאר להלן עולים כדי פגיעה מובהקת ומשמעותית ביותר בהתנהלות התאגיד על פי החוק.

כך למשל, סעיף 7 לחוק קובע את מטרותיו של תאגיד השידור הציבורי:

- 1.1 "ישקף ויתעד את היותה של מדינת ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית [ו]את ערכיה" (ס"ק ב');
- 1.2 "יספק תוכן חדשותי ותוכן בענייני היום, ובכלל זה בשפה הערבית ... באופן מקצועי, הגון, אחראי, עצמאי, ביקורתי, נטול פניות ואמין, בשקיפות ותוך הפעלת שיקול דעת עיתונאי נאמנות לאמת העובדתית ולחובת הדיווח לציבור" (ס"ק ג', ההדגשות נוספו).

2. הימנעות מועצת התאגיד מפיקוח יעיל על הנעשה בשידורים בערבית, מהווה אי קיום מטרות התאגיד והשתמטות המועצה מתפקידיה הקבועים בחוק.

3. מכתבי זה נכתב מתוך מודעות וערנות לעצמאותו של התאגיד ולסיבולת הנדרשת בחברה דמוקרטית לקולות אשר אינם נוחים ונעימים לכלל החברה הישראלית. ברם, חופש הביטוי אינו חופש השיסוי וההסתה, ואינו חופש השידור של ידיעות עיתונאיות שאינן אמינות, ללא הפעלת שיקול דעת וללא גילוי נאמנות לאמת העובדתית והמשפטית, קל וחומר כשמדובר בערוץ שידור ציבורי.

4. עוד אוסיף כי רוב צופי ערוץ "מכאן" נמנים על המגזר הערבי. עיני כל רואות את שילוב הידיים של מגזר זה, עם מדינת ישראל בכלל והציבור היהודי בפרט, מאז תחילת המלחמה. יש לקוות ולפעול לשם כך שמצב זה יימשך. יחד עם זאת, זיכרונם של אירועי "שומר החומות" עודנו טרי, ואף ראשי החמאס, עם פרוץ הקרבות, קראו וציפו לאירוע דומה. תהיה זו איוולת להתעלם מקיומו של פוטנציאל ההתקוממות,

בליבן של ערי ישראל, ויהיה זה חוסר אחריות הגובל בפלילים, לתת במה לידיעות מטעות, המבוססות על רצון להסית ולהתסיס.

5. על רקע זה, כמה משידורי התאגיד בערבית, כמוהם כשפיכת דלק על ערימת גחלים עוממות. במקום להבין את גודל השעה, לנצל את שעת החסד ולהשתמש באווירה שנוצרה כדי לחבר, לגשר ולמצוא את המאחד בין העדות השונות בישראל, מתגלה כי דווקא במסגרת תאגיד השידור הציבורי ובמימון ציבורי, בערוץ "מכאן" ניתנת במה לדעות קיצוניות ומסוכנות בהקשר למלחמתה של ישראל בחמאס-דעאש. תכנים אשר משלהבים את הקיצוניות והקרע במרקם הישראלי העדין.

6. להלן מקבץ חלקי של האירועים שהובאו לידיעתי ואשר הביאו אותי לכתוב את מכתבי זה :

6.1. אימוץ נרטיב האויב בפרשת הפגזת בית החולים אל-מעמדני :

ביום 18.10.23 נחתה רקטה ששוגרה על ידי ג'יהאד אסלאמי סמוך לבית החולים אל-מעמדני בעזה. האויב מיהר לטעון כי מדובר בתקיפת כוחותינו. כלי תקשורת בעולם מיהרו לאמץ שקר זה, אשר הזום על ידי דובר צה"ל רק מספר שעות לאחר האירוע.

ואולם ערוץ מכאן הגדיל לעשות, והציג לצופיו¹ רשימת גינויים ממגוון גופים ואישים אנטי ישראלים שהכריעו שישראל אשמה ותוקפים אותה בצורה גסה :

א. משרד החוץ הסעודי מגנה את הפגיעה בבית החולים אל-מעמדני... : "אנו מגנים בכל תוקף את הפשע שביצעה ישראל כשהפגיזה את בית החולים...". "הקהילה הבינ"ל קוראת להפסקת אש במטרה להפסיק את שפיכות הדמים ואובדן חיי האדם".

ב. "בנוסף קטר מגנה את ההפגזה הישראלית וכינתה אותה טבח ומעבר על חוקים בינ"ל".

ג. "לבנון, סולטנות עומאן, מאוריטניה, אלג'יר, ירדן, עיראק, לוב, איראן, מרוקו, רוסיה וקנדה גינו את ההפגזה הזו".

ד. "וליד אלעומרי מנהל משרדי אלג'זירה בראם אללה: "ישראל מתכחשת לאחריותה והדיווחים שלה אינם אמת, שהרי הרקטות של הפלגים הפלסטיניים לא נושאים ראשים מתפוצצים ואינם יכולים לגרום לכמות כה גדולה של נזק". לא ברור מקומו של איש מינהל בכלי תקשורת עוין, הנמצא בבעלות מדינת אויב, ברשימת המגנים.

ה. "מזכ"ל האום גוטרש הביע את חששותיו מפני המתרחש בעזה".

ו. "באיסטנבול אורגנה בשבת שעברה הפגנה המתנגדת להפגזה הישראלית על הפלסטינים תחת המסר "המצעד הגדול של פלסטין".

ז. רק בשולי הכתבה מוצגת עמדת צה"ל באופן מסויג: "צה"ל מציג עדויות לפיהן ההפגזה הייתה מתוך עזה... דובר צה"ל הציג את העדויות על הג'יהאד האסלאמי בהתקפה...".

¹ <https://www.makan.org.il/content/news/%D7%9E%D7%9B%D7%90%D7%9F-%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%95%D7%AA/p-11371/572113>

6.2. "פרשנות" המאמצת את נרטיב האויב:

ביום 8.11.23 נתן הערוץ במה למוחמד נגיב, אשר הוצג כמומחה לענייני בטחון, ואמר את הדברים הבאים²:

"המחזה קשה, ואסים, וללא תקדים, הפלשתינים פה עוקבים כיצד בתי החולים בעזה מופצצים מהרגע הראשון של המלחמה מצד ישראל. בתי החולים מהווים מטרה ונמנעת הכנסת ציוד רפאי אליהם ויש ירי על אמבולנסים וחוסר בדלק. ויש בהם כ-14 אלף עקורים מצפון הרצועה שאין להם מקום מקלט אחר, ויש כ-500 חולים בטיפול נמרץ שיש סכנה שהמכשור הרפואי שם יפסיק לפעול בגלל מחסור בדלק. בנוסף, לא ברור מדוע הישראלים מכוונים אש אל בתי החולים. ישראל חתומה על אמנות בינ"ל לכבד את חוקי המלחמה והחוקים הבינ"ל שמחריגים את בתי החולים מכלל המטרות הלגיטימיות. והם מופגזים בצורה שלא ראינו כמותה. אפילו ארגונים בינ"ל ואלה שתמכו בישראל והזדהו עימה בתחילת המלחמה הפכו להיות נגדה בגלל ההתנהגות הזו והפגזת בתי החולים וירי על צוותים רפואיים עד עתה.

במציאות, צה"ל מעולם לא כיוון אש אל בתי חולים, וזאת למרות שהאויב הסיר מבתי החולים את ההגנה שחלה עליהם לפי הדין הבינלאומי, שעה שבחר להשתמש בהם כבסיס לפעולותיו הצבאיות.

עוד באותו היום התראיין בערוץ "הפרשן לעניינים צבאיים" חסן אבו זאיד, ואמר את הדברים הבאים³:

"מי שחושב שחיסול מנהיג פה ושם יעכב את עבודת תנועת חמאס הוא טועה... לתנועה יש בדרך כלל מבנה היררכי, כאשר מפקד שטח או מנהיג מדיני או מפקד צבאי נהרג, אוטומטית אדם אחר תופס את מקומו. האיש שממתין בסדר ההיררכי של גדודי עז א-דין אל-קסאם. ראינו מתחילת המבצעי הצבאי שישראל חיסלה מנהיגים מדיניים וצבאיים רבים, ועניין זה לא השפיע על תפקודם ועבודתם של גדודי עז א-דין אל-קסאם בשטח. ראינו שהתנועה לא הניפה את הדגל הלבן, וגם יותר מזה, כניסת כוחות צה"ל ופלישתם לעומק העיר עזה נהדפה. מידי פעם יצאו אנשים מארגון חמאס וחמושים וירו טילים נגד טנקים, ומטעני חבלה מתפוצצים ליד הכוחות הפועלים באזור. יותר מזה, המבנים שפוננו על ידי התושבים משמשים את חמאס כנקודות מוצא ובסיסים לשיגור פגזים וטילי נ.ט נגד כלי רכב

² קישור לסרטון:

<https://twitter.com/DREDCOHEN/status/1724843368776176004?t=NT7JfmUEtFPmLQqC4LmBmg&s=19>

³ [/https://www.facebook.com/MakanAkhbar/videos/320476497409096](https://www.facebook.com/MakanAkhbar/videos/320476497409096)

צבאיים. אינני סבור שזה ישפיע. עד כה אנו מבחינים בשטח כי תנועת חמאס ממשיכה להתעמת מול הכוחות באזורים שונים..."

הנימה בדבריו של אבו זאיד ברורה, ולא מותירה מקום לספק בדבריו הזדהותו ונאמנותו: הוא מזוהה עם האויב, ומייחל להצלחתו. אופן הצגתו של אבו זאיד מקשה להבין אם הוא שכיר בתאגיד, פרשן קבוע או אורח חד פעמי. מובן כי חומרת הדברים משתנה בהתאם לזיקה שלו לתאגיד, אולם גם אם מדובר באירוח חד פעמי – הדברים שאמר חמורים ומגונים. **מתן במה שכזו לתעמולת אויב מעל גלי האתר של השידור הציבורי הישראלי – מהווה הפרה של הוראות סעיף 7 לחוק.**

6.3. עלילת מוחמד נזאל⁴:

ביום 3.12.23 שודרה תכניתו של גילאל איוב "הצד השני". התכנית, בכללותה, עסקה בטענה השקרית של האויב כאילו המחבל הקטין מוחמד נזאל, אשר שוחרר מהכלא במסגרת עסקת חילופים, הוכה באכזריות על ידי סוהרי שב"ס אשר שברו את שתי ידיו. בשידורי התעמולה של האויב, אשר הובאו בהרחבה בשידור "מכאן", נראה נזאל כששתי ידיו מגובסות מכתף ועד אצבע. אל מול סרטון זה, הביא איוב קטעים מהתקשורת העברית, אשר שיתפו סרטון שהפיץ שב"ס – ובו נראה נזאל עולה לאוטובוס הצלב האדום כשהוא בריא ושלם. איוב מתייחס בביקורת ובציניות לאמירות הנחרצות של מגישים ופרשנים בתקשורת הישראלית, לפיה העלילה ששם האויב בפיו של נזאל היא "פייק ניוז".

למרות הסרטון הברור של שב"ס, איוב בוחר להפנות גב לחובתו ל"נאמנות לאמת העובדתית", וטוען כי לא ניתן להסיק מסרטון שב"ס את מצב ידיו של המחבל. הוא אף חותם את דבריו ב"צילום רנטגן" שפרסם ארגון רופאים מהרשות הפלסטינית, שבו נטען כי ישנם שברים באצבעותיו של נזאל.

מותר וראוי שעיתונאי יטיל ספק במהימנות דיווחים של גורמים ממשלתיים, גם בזמן מלחמה. אולם השקר של איוב כאילו "לא ניתן להסיק על מצב ידיו של נזאל" מסרטון שב"ס – נראה כלקוח מעלילות ג'ורג' אורוול: איוב מראה לצופיו דבר אחד, אך שותל בתודעתם את ההבנה שהם רואים דבר אחר לגמרי. ומאחר שעסקינן, בסופו של יום, בפרק במערכה על התודעה – ברור לחלוטין שגילאל איוב בחר צד: אין זה הצד של מדינת ישראל, אשר התאגיד מחויב לשקף את ערכיה; גם אין זה הצד של האמת אשר התאגיד מחויב בנאמנות לה.

וכדי להשלים את התמונה: בפתח אותו הסרטון, במסגרת לקט קצר, בחר איוב לשבץ סרטון שבו נראית קרובתו של חטוף מספרת כי חמאס "מעניש" את חטופינו על פעולות צה"ל באמצעות שלילת מזון. במובאה שבסרטון המרואיינת אומרת במפורש ש"ביקשו ממנה לא לפרט". המשדר המקורי

⁴ makan.org.il | 03.12.2023 | الجبهة الثانية مع جلال أيوب

של הסרטון לא יכול היה לדעת שהמרוואינת עומדת להשמיע תעמולה תבוסנית. לעומת זאת – גילאל איוב ידע זאת היטב, ובכל זאת בחר להשמיע את דברי התעמולה הללו.

6.4. "הלבנת" מטרות חיזבאללה:

ביום 2.12.2023 סוקרו⁵ באתר "מכאן" תקיפות שביצעו כוחותינו נגד מטרות חיזבאללה בלבנון. עורך הכתבה ציטט מקורות לבנונים, המשתמשים בביטויים המציגים את צה"ל כמי שתוקף מטרות אזרחיות – "כפרי הגבול". שני מחבלים שחוסלו מתוארים כ"עובדי חיזבאללה". זהו אוצר המלים המאפיין כלי תקשורת המזוהים עם האויב, ומנסים להחליש את עמידתה של מדינת ישראל.

6.5. מתן במה לאלוף צבאג:

מערכת "מכאן" החליטה שאלוף צבאג הוא "פרשן" לגיטימי להלך הרוח בקרב האויב, ובפרט בקרב חיזבאללה. צבאג הוא תועמלן בשירות חיזבאללה. הוא בעל טור קבוע באתר האינטרנט של ערוץ אל-מיאדין, המזוהה עם חיזבאללה, ואשר הטלתי הגבלות על שידוריו בישראל במסגרת תקנות שעת חירום.

ביום 3.11.23 בחר התאגיד לתת במה לצבאג כ"פרשן" על רקע נאום נסראללה שהתקיים באותו יום. צבאג הופיע בשידורי התאגיד, כשברקע מתנוססת מפה של "פלסטין השלמה" עם הכיתוב "פלסטין לפני נכבה 1948". הוא מתייחס לציר חיזבאללה-איראן-חמאס בכינוי "ציר ההתנגדות/ההתקוממות", הוא הוסיף לשמו של נסראללה את הכינוי "הוד מעלתו" והתייחס לחטופים הישראליים בעזה כאל "אסירים". הוא לא בחל בתעמולה תבוסנית כשאמר: "המטוסים לא יוכלו להגן על הכוחות הישראליים... מספר ההרוגים הגדול מקרב הכוחות הישראליים הוא מה שיעצור את המלחמה". זוהי תעמולה תבוסנית שאין מפורשת ממנה.

6.6. התייחסות מבזה לתכני דובר צה"ל:

הובא לידיעתי תיעוד של ישיבת מערכת "מכאן" מיום 28.11.23. בישיבה מציג העורך אסד ח'טיב שתי כתבות הצפויות להיות משודרות במהדורת אותו היום, ומגיב לו יזיד חדיד: "יוצא שתי כתבות מוזמנות ע"י דובר צה"ל באותה מהדורה, זה יותר מדי".

6.7. רטוריקה המלבינה טרור:

כשכוחותינו מצליחים לחסל חוליות מחבלים, הן בעזה הן בשומרון, "מכאן" מתעקש לשלול מהמחבלים ההרוגים את מעמדם כפעילי טרור: ב-17.11.23 דיווח הערוץ על מחבלים שחוסלו בגינן במלים "שלושה פלסטינים נהרגו בעימות עם כוחות ישראליים"; ובמועד אחר בנובמבר

⁵ مصدر لبناني: قري حدودية تتعرض للقصف الإسرائيلي منذ الصباح (makan.org.il)

2023: "6 פלסטינים נהרגו על ידי כוחות ישראליים", וכן "הסהר האדום הכריז על מותם של חמישה אנשים".

יובהר כי דובר צה"ל מפרסם מדי בוקר את ביצועי כוחותינו במסגרת מבצע "שובר גלים", והודעות אלה כוללות בדרך כלל פרטים של המחבלים שחוסלו, לרבות השתייכותם הארגונית והיסטורית הטרור והמאסרים שלהם. כך גם היה בימים שבהם בוצעו הדיווחים הנ"ל. השמטת העובדה החיונית שההרוגים הם מחבלים, ולא סתם "אנשים" – מפרה את חובות התאגיד לפי סעיף 7 לחוק.

6.8. בחלק מהקטעים שהובאו לעיוני, קיים חשש לחוסר הלימה בין המלל הנאמר על ידי הדובר בערבית, לבין הכתוביות בעברית, באופן שהמלל המוצג בעברית אינו משקף נאמנה את חריפות המלל בערבית, ואת ההטייה שיש בו לכיוון המגמות שתוארו לעיל.

7. מן המקבץ לעיל ומדוגמאות רבות נוספות שהגיעו לשולחני עולה כי ערוץ "מכאן" משמש במה לתעמולת אויב, לתעמולה תבוסנית ולהפצת שקרים כנגד מדינת ישראל וחייליה. הדוגמאות הנ"ל מוכיחות כי במקום ביטוי הוגן, שווינוי ומאוזן למגוון ההשקפות והדעות הרווחות בציבור בישראל ניתן ביטוי למגוון שקרים ולרבעי אמיתות. הנימה הכללית העולה מהשידורים שסקרתי היא כואבת וקשה: הערוץ (ולא חלילה הח"מ) סבור כי נאמנותם של צופיו – ערביי ישראל – חצויה בין מדינת ישראל לבין האויב. הנחה זו, אם אכן נכונה, צריכה היתה להוביל את הערוץ, כערוץ השידור הציבורי הישראלי, לנקוט קו ממתן ומרגיע. חלף זאת, בוחרים ב"מכאן" להנכיח את הנאמנות המפוצלת ולתת לה חיזוק.

8. יש לציין כי זו אינה הפעם הראשונה בה אני פונה אליכם בדרישה לטיפול והבהרות בנוגע לשידורי ערוץ "מכאן". בעבר אף ציינתי בפניכם כי שידורי התאגיד בערבית נדמים כשידורי הטלוויזיה של הרשות הפלשתינית המסיתה ותומכת הטרור ולא כשידור ציבורי ישראלי. ברם, בפועל, גם כשהוצגו הראיות בפניכם, מתוך מטרה שתתקנו את הסתירה בין התנהלות ערוץ "מכאן" לבין הוראות החוק, בחרתם שלא לעשות כן ותחת זאת האשמתם את הח"מ בהתערבות פוליטית.

9. חברי מועצת תאגיד השידור הציבורי, התעלמתם מזה זמן רב מדי מתפקידכם, לא ביצעתם אותו כראוי לפי סעיף 7 לחוק, עד כדי התדרדרות משמעותית בתקופת המלחמה. הגענו למצב מופרך שבו בזמן שמדינת ישראל נמצאת במלחמה, אחרי טבח נוראי שעברה ב-7.10.23, בו נרצחו כ-1300 אזרחים וחיילים, נחטפו כ-240 ביניהם פעוטות ומבוגרים, ונפלו רבים מלוחמינו, שידוריו בערבית של ערוץ מכאן 33 ממשיכים לשמש כתעמולה יומיומית מסוכנת, תבוסתנית, נגד המדינה, נגד חיילי צה"ל, בעד האויב, בהאדרת האויב ופעולותיו הרצחניות, בטרמינולוגיה השייכת לאויבי ישראל, ובהזמנת מרואיינים המשמשים שופרות של האויב.

10. בימים קשים אלו, ממשלת ישראל אישרה לבקשתי תקנות לשעת חירום כנגד גופי שידור זרים אשר פוגעים בביטחון המדינה. לא יעלה על הדעת כי בזמן שאנו פועלים כנגד ערוצים זרים, יהפוך ערוץ ישראלי, הממומן כולו על ידי הציבור הישראלי, לשופר הסתה של אויבי ישראל.

11. אני מבקש להזכירכם כי עובדי ערוץ "מכאן" כפופים לחובות החלות עליהם מכח פרק ט' לחוק. ביחוד אני מפנה את תשומת ליבכם אל סעיף 60 בעניין זה. בפועל, ולאור הדוגמאות שהוצגו כאן, עולה סימן שאלה לגבי קיום חובות אלו בפועל.

12. לאור כל האמור הנכם נדרשים -

12.1. להביא את תוכן מכתבי זה בפני סמנכ"ל חטיבת החדשות לשידורים בערבית יזיד חדיד, לדרוש את התייחסותו ולהעבירה לח"מ בתוך שבוע ימים. לתשומת לבכם, הממצאים שבמכתבי זה מהווים לכאורה הפרת אמונים של נושא משרה כמשמעה בפרק ט' לחוק, באופן המבסס נקיטת פעולה לפי סעיף 61 לחוק. אבקשכם אפוא ליידע את מר חדיד כי הנני שוקל לנקוט פעולה כאמור.

12.2. למנות בתוך 14 יום, במימון התאגיד, מבקר לשידורי התאגיד בערבית, שהוא דובר ערבית, יוצא צבא, ושתוענק לו הסמכות להעסיק עובדים דוברי ערבית יוצאי צבא, בהיקף שיאפשר לסקור בזמן אמת את כלל שידורי התאגיד בערבית;

12.3. המבקר יגיש לח"מ ולמועצה מידי שבוע, דו"ח אודות שידורים שיש בהם כדי לפגוע בשיקוף ערכי מדינת ישראל, באחריות העיתונאית, בביקורתיות עיתונאית, בעיתונות אחראית ובנאמנות לאמת;

12.4. המבקר יודיע מיידית למועצה ולח"מ במקרה של הפרה חמורה של הנ"ל;

12.5. המועצה תפעל כנגד כל הפרה שתדווח לה על ידי המבקר, ותדווח על כך לח"מ.

בברכה,

חה"כ ד"ר שלמה קרעי

שר התקשורת